

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

06 मार्च 2024

राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय बातम्या

ग्राफीन इनोव्हेशन सेंटर

संदर्भ:

- अलीकडे, इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालयाचे (MeitY) सचिव श्री. एस. कृष्णन यांनी केरळमध्ये दोन महत्वाच्या उपक्रमांचे उद्घाटन केले: बुद्धिमान इंटरनेट ऑफ थिंग्स (IIoT) सेन्सर्ससाठी उत्कृष्टता केंद्र (CoE) आणि भारताचे पहिले ग्राफीन केंद्र - इंडिया इनोव्हेशन सेंटर फॉर ग्राफीन (IICG).

इंडिया इनोव्हेशन सेंटर फॉर ग्राफीन (IICG) बद्दल:

- सहयोगी पुढाकार:** MeitY, भारत सरकार, केरळ राज्य सरकार आणि टाटा स्टील लिमिटेड, विविध उद्योगांसह निधी.
- अंमलबजावणी करणारे भागीदार:** सेंटर फॉर मटेरियल फॉर इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी (C-MET), डिजिटल युनिव्हर्सिटी केरळ (DUK), आणि टाटा स्टील लिमिटेड.
- उद्दिष्ट:** ग्राफीन आणि इतर 2D सामग्रीचे विज्ञान आणि तंत्रज्ञान एक्सप्लोर करणे, व्यावहारिक अनुप्रयोगांसह नाविन्यपूर्ण संशोधनासाठी उद्योग आणि शैक्षणिक क्षेत्रातील भागीदारी वाढवणे.
- आंतरराष्ट्रीय सहयोग:** ग्राफीनवरील अग्रगण्य आंतरराष्ट्रीय संशोधन भारतात आकर्षित करणे आणि वैज्ञानिक प्रगती आणि औद्योगिक अनुप्रयोगांमधील अंतर भरून काढणे हे उद्दिष्ट आहे.
- सुविधा:** उद्योगाच्या गरजांनुसार संशोधनाला सहाय्य करण्यासाठी सुविधा स्थापन करण्याची आणि अत्याधुनिक उपकरणे मिळवण्याची योजना आहे.

मुख्य संशोधन क्षेत्रांमध्ये हे समाविष्ट आहे:

- भारतीय ग्राफीन उद्योगांच्या सहकार्याने मोठ्या प्रमाणात आणि मोठ्या क्षेत्राचे सिंगल/फ्यू-लेयर ग्राफीन उत्पादन.
- नॅनोस्केल कार्बन आणि इतर 2D मटेरियल संमिश्र तंत्रज्ञान.
- ग्राफीन इंटेलिजेंट विंडो आणि टच स्क्रीन यासारख्या ग्राफीन ऑप्टोइलेक्ट्रॉनिक उत्पादनांचे संशोधन आणि विकास.
- ऊर्जा साठवण क्षमतेसह लवचिक/पारदर्शक सबस्ट्रेट्सवर ग्राफीन-आधारित स्मार्ट इंटीग्रेटेड उपकरणांचा विकास.
- सुपरकॅपेसिटर, इंधन पेशी आणि बॅटरी यांसारख्या ग्राफीन ऊर्जा रूपांतरण उपकरणांचे अन्वेषण.
- डिव्हाइस फॅब्रिकेशनसाठी प्रगत लिथोग्राफिक तंत्र.

ग्राफीन आणि त्याच्या गुणधर्मांबद्दल वाचा

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

SC: मतदानासाठी किंवा सभागृहात भाषणासाठी लाच घेणारे खासदार आणि आमदारांना इम्युनिटी नाही

संदर्भ:

- सुप्रीम कोर्टाने 1998 चा पीव्ही नरसिंह राव निकाल रद्द केला, ज्याने विधानसभेतील मतदान किंवा भाषणाशी संबंधित लाच घेतल्याबद्दल घटनेच्या कलम 105(2) आणि 194(2) अंतर्गत खासदार आणि आमदारांना मुक्ती दिली होती.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- राज्यघटनेतील कलम 105 आणि 194 संसद आणि विधानसभेतील खासदार आणि आमदारांना अधिकार आणि विशेषाधिकार प्रदान करतात.
- हे कलम कायदेकर्त्यांना कायदेशीर संरक्षण प्रदान करतात, त्यांचे भाषण स्वातंत्र्य सुनिश्चित करतात आणि सभागृहात त्यांच्या टिप्पण्या किंवा मतांसाठी त्यांना खटल्यापासून संरक्षण देतात.

1998 निकाल उलटला:

- अलीकडील निकालाने पीव्ही नरसिंह राव खटल्यातील 1998 चा निकाल रद्द केला आहे.
- या प्रकरणात झारखंड मुक्ती मोर्चाच्या आमदारांनी 1993 मध्ये अविश्वास प्रस्तावादरम्यान लाच घेतल्याचा आरोप आहे.
- सुप्रीम कोर्टाने, 3:2 बहुमताच्या निर्णयात, खासदार आणि आमदारांना लाचखोरी प्रकरणांमध्ये खटला चालवण्यापासून मुक्तता दिली आहे, जर त्यांनी त्यांचे करार पूर्ण केले तर. तथापि, नुकत्याच झालेल्या निर्णयामुळे ही प्रतिकारशक्ती कमी झाली आहे.

निकालाचे महत्त्व:

- मतांसाठी रोखीच्या पद्धतींचा सामना करण्यासाठी आणि निवडणूक प्रक्रियेची अखंडता जपण्यासाठी हा निर्णय महत्त्वपूर्ण आहे.
- मतदान किंवा भाषणाशी संबंधित लाच घेतल्याप्रकरणी यापूर्वी खासदार आणि आमदारांवर कारवाई होऊ शकत नव्हती.
- आता, लाच स्वीकारताच त्यांच्यावर खटला भरला जाऊ शकतो, अशा प्रकरणांमध्ये सभागृहाने कोणतीही प्रतिकारशक्ती दिली नाही.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

सहा कर्करोग प्रतिबंधित लस

संदर्भ:

- 4 मार्च: आंतरराष्ट्रीय एचपीव्ही जागरूकता दिवस
- जानेवारी: गर्भाशयाच्या मुखाचा कर्करोग जागरूकता महिना

महत्त्वाचे मुद्दे:

- गर्भाशयाच्या मुखाचा कर्करोग गर्भाशयाच्या मुखावर, गर्भाशयाच्या खालच्या भागावर परिणाम करतो.
- एचपीव्ही लसीकरण गर्भाशयाच्या मुखाच्या कर्करोगास प्रतिबंध करते.
- गर्भाशयाच्या मुखाचा कर्करोग हा **जागतिक स्तरावर महिलांमध्ये चौथा सर्वात सामान्य कर्करोग आहे.**
- दरवर्षी 300,000 पेक्षा जास्त स्त्रिया गर्भाशयाच्या मुखाच्या कर्करोगाने मरतात, दर दोन मिनिटांनी एक.
- गर्भाशयाच्या मुखाच्या कर्करोगाने मृत्युमुखी पडलेल्या 10 पैकी नऊ महिला कमी आणि मध्यम उत्पन्न असलेल्या देशांमध्ये राहतात.
- भारतात, गर्भाशयाच्या मुखाचा कर्करोग हा स्तनाच्या कर्करोगानंतरचा दुसरा सर्वात सामान्य कर्करोग आहे.
- भारतात 15 वर्षांवरील सुमारे 500 दशलक्ष महिलांना गर्भाशयाच्या मुखाच्या कर्करोगाचा धोका आहे.
- कृती न केल्यास, 2040 पर्यंत गर्भाशयाच्या मुखाच्या कर्करोगाने होणारी प्रकरणे आणि मृत्यू लक्षणीय वाढण्याची अपेक्षा आहे.
- **2040 पर्यंत, भारतात गर्भाशयाच्या मुखाच्या कर्करोगाची 191,347 नवीन प्रकरणे असल्याचा अंदाज आहे, 2020 च्या तुलनेत 54% वाढ.**

प्रतिबंधक धोरणे:

- गर्भाशयाच्या मुखाचा कर्करोग विशिष्ट प्रकारच्या **पॅपिलोमाव्हायरस (HPV)** मुळे होतो.
- दोन प्रमुख प्रतिबंधक धोरणे: **एचपीव्ही लसीकरण आणि पूर्व-केंद्रित जखमांसाठी स्क्रीनिंग.**

WHO ची 2030 पर्यंतची रणनीती:

लक्ष्ये:

- **90% मुलींना** वयाच्या 15 व्या वर्षापर्यंत HPV लसीने पूर्णपणे लसीकरण केले जाईल.
- **70% स्त्रिया** 35 आणि 45 वयोगटातील पूर्व-केंद्रित जखमांसाठी तपासल्या जातात.
- कर्करोगपूर्व किंवा कर्करोगाच्या जखमा आढळलेल्या **90% स्त्रिया** उपचार घेतात.
- उच्च दर्जाच्या आणि न्याय्य आरोग्य सेवांवर भर देते.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

इंटरनेशनल सेंटर फॉर ऑडिट ऑफ लोकल गव्हर्नन्स (iCAL)

संदर्भ:

- भारताचे नियंत्रक आणि महालेखा परीक्षक (CAG), गिरीश चंद्र मुर्मू यांनी गुजरातमधील राजकोट येथे सर्वोच्च लेखापरीक्षण संस्था इंडियाचे इंटरनेशनल सेंटर फॉर ऑडिट ऑफ लोकल गव्हर्नन्स (iCAL) स्थापन करण्याची घोषणा केली आहे.

महत्त्व:

- आर्थिक व्यवस्थापन पद्धती आणि अंतर्गत नियंत्रणे सुधारण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे लेखापरीक्षण वाढवण्यासाठी लेखापरीक्षक आणि स्थानिक सरकारी कर्मचाऱ्यांची क्षमता वाढवणे महत्त्वाचे आहे.
- स्थानिक सरकारी अधिकाऱ्यांशी मुक्त संवाद ऑडिट प्रक्रिया सुलभ करू शकतो, डेटा सुलभता सुधारू शकतो आणि ऑडिट निष्कर्षांना संबोधित करण्यासाठी सहकार्य वाढवू शकतो.
- ही उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी iCAL ची स्थापना करण्याचे उद्दिष्ट आहे.

नियंत्रक आणि महालेखा परीक्षक (CAG):

- CAG ही भारतातील सर्वोच्च लेखापरीक्षण संस्था आहे, ज्याची स्थापना 1858 मध्ये भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 148 अंतर्गत करण्यात आली.
- हे "गार्डियन ऑफ द पब्लिक पर्स" म्हणून ओळखले जाते आणि स्वतंत्रपणे कार्य करते.
- कॅंगची कर्तव्ये आणि अधिकार घटनेच्या कलम 149 आणि 150 मध्ये स्पष्ट केले आहेत.

नियुक्ती:

भारताचे नियंत्रक आणि महालेखापरीक्षक यांची नियुक्ती भारताचे राष्ट्रपती करतात.

निष्काषण:

गैरव्यवहार किंवा असमर्थता सिद्ध झाल्याच्या आधारावर संसदेच्या दोन्ही सभागृहांच्या संबोधनाद्वारेच कॅंगला काढून टाकले जाऊ शकते.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

डिजिटल इंटेलिजन्स प्लॅटफॉर्म

संदर्भ:

- अलीकडेच मंत्री चौहान यांनी दूरसंचार विभागाचे (DoT) 'डिजिटल इंटेलिजन्स प्लॅटफॉर्म (DIP)' आणि संचार साथी पोर्टलवर 'चक्षु सुविधा' सुरू केली.

डिजिटल इंटेलिजन्स प्लॅटफॉर्म (डीआयपी) बद्दल:

- दूरसंचार सेवा प्रदाते (टीएसपी), कायदा अंमलबजावणी एजन्सी (एलईए), बँका, सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्म इ. सारख्या भागधारकांमध्ये रिअल-टाइम इंटेलिजन्स शेअरिंगसाठी DoT ने विकसित केलेले हे एक सुरक्षित व्यासपीठ आहे.
- दूरसंचार संसाधनांच्या शोधलेल्या गैरवापराची माहिती समाविष्ट आहे.
- भागधारकांना उपयुक्त माहिती प्रदान करते.
- संचार साथी पोर्टलवर नागरिकांनी सुरू केलेल्या विनंत्यांचे भांडार म्हणून काम करते.

चक्षु - नागरिक केंद्रित सुविधा:

- संचार साथी पोर्टलमध्ये नवीन भर.
- संशयित फसवणूक संप्रेषणांची तक्रार करण्यास अनुमती देते.
- अहवालांमध्ये KYC एक्सपायरी, बँक खाती/पेमेंट वॉलेट्स/सिम कार्ड्स/गॅस/वीज कनेक्शनचे अपडेट्स, सेक्सटोर्शन, तोतयागिरीचे घोटाळे, दूरसंचार विभागाद्वारे मोबाईल नंबर डिस्कनेक्ट करणे इत्यादींचा समावेश असू शकतो.
- सायबर-गुन्हे किंवा आर्थिक फसवणुकीच्या बळींनी सायबर-क्राइम हेल्पलाइन 1930 किंवा भारत सरकारच्या सायबर क्राइम वेबसाइटवर तक्रार करावी.

Copyright © by Adda247

All rights are reserved. No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission of Adda247.